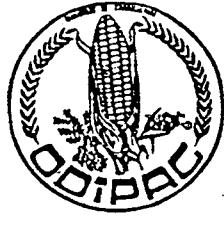
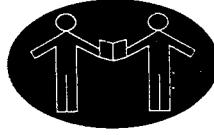

jèkabaara

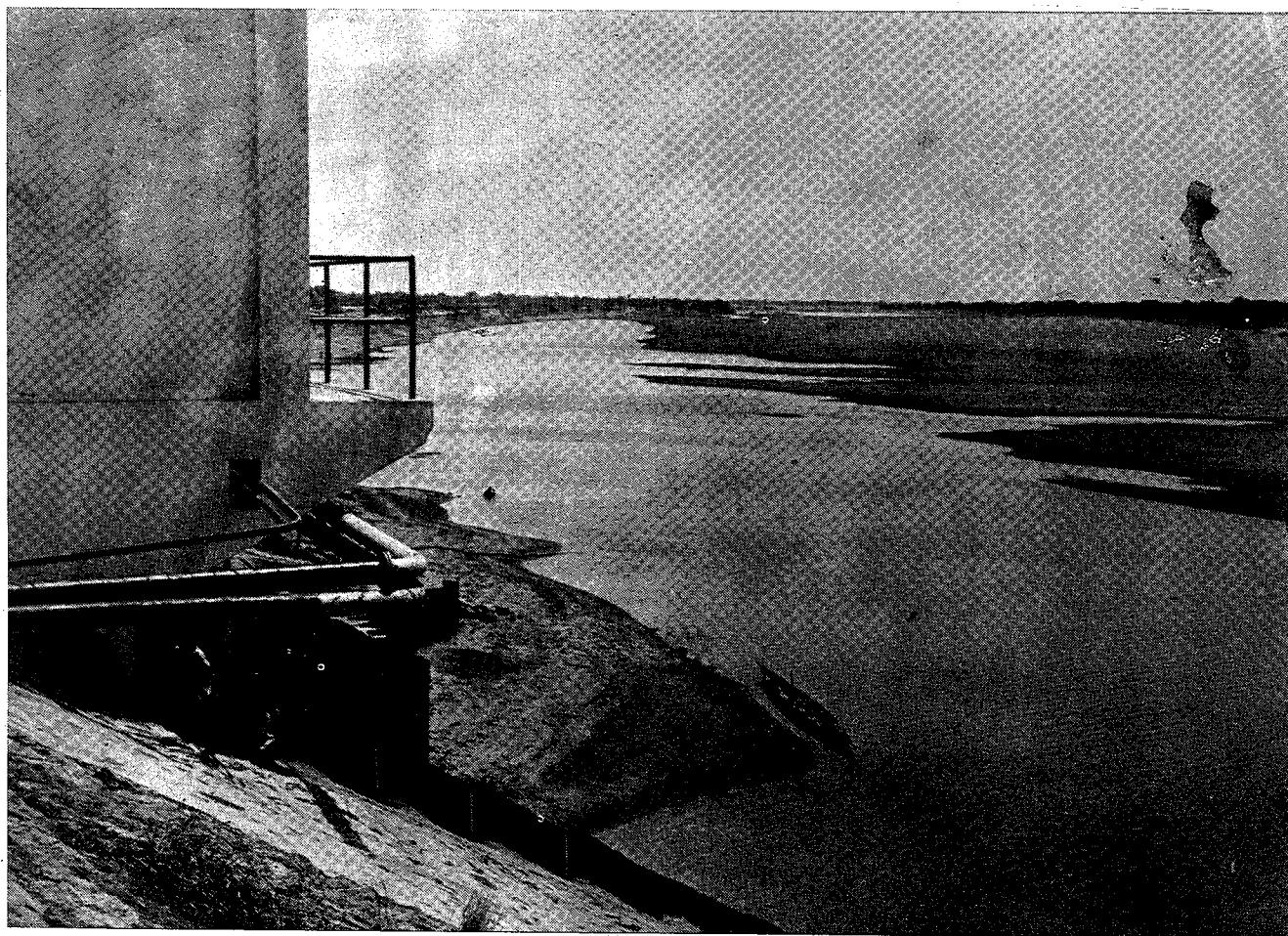

"ni jekafò ye daamu ye,
jekabaara nyogòn daamu tè."

OCED

nimòrò 24 – san 1987n desanburu kalo – a sòngò : dòròmè 20

Ji sama ponpeba Bèlènikèngi, Bani da la

Min bë sòrò nimòrò in kònò, o filè nin ye :

nyè 2,3	OMVS jamana kuntigiw ka tönsigi kònontönnan
nyè 4	Koori sènè baarada kunnafoni : San malosènè yôro
nyè 5	Tiga sènè baarada kunnafoni : nyinan sanji gèlèya
nyè 6,7	Cikè dònnyia : duguw kungodaw ladon cogo
nyè 8, 9	Duguw kumakan : Sangémòn ni San sigi cogo
nyè 10,11	Farikolo nyènajè
nyè 12	1988 don jate

OMVS Jamana kuntigiw ka tònsigi kònòntònnan kèra Wasaba ye Bamakò

San 1987 òkutòburu kalo tile 26 don, OMVS jamana kuntigiw y'u ka tònsigi kònòntònnan dayèlè Bamakò Mali faaba la, jamana kuntigi naani nyè na :

- Zenerali Musa Tarawele, Mali peresidan ;
- Kolonèli Maawuyu Uludu Sidi Amèdi Taya, Moritani peresidan ;
- Abudu Jufu, Senegali peresidan ;
- Zenerali Lasana Conte, Lagine peresidan.

An k'a dòn ko OMVS ye tòn ye, min bè Mali ni Senegali ni Moritani cè. A nyèsinnen don Senegali ba bolo baarali ma, k'a kè jamana saba in ka nafa sòrò sira ye. A sigira kabi san 1972.

Lagine peresidan Lasana Conte nana i nyè mada OMVS tòn ka kèwalew la. A y'a jira ko Lagine tun bè tòn in na ka kòrò. O y'a sòrò a tògò tun ye OERS ye. A ko ale nakun ye tònsigi kònòntònnan in na, yaasa k'a bolo don a teri n'a balimaw bolo, u k'a lajè nyögòn fè, fèerè minnu bè se ka tigè walasa Lagine ka segin a nò na OMVS tòn kònò.

Baara min kèra

Tònsigi kònòntònnan in dayèlè don, zenerali Musa Tarawele ye kuma ta. Ale de tun ye OMVS jamana kuntigiw ka nyémögò ye san fila ni tila tèmènen in kònò. Baara minnu tun kalifara a ma, a y'olu kunkun n'a nyènyèn bée tòmò a jènyögòn nyè na.

A y'a jira k'a fò ko Mali ni Senegali ni Moritani y'a dòn ko jèkabaara wajibiyalen don u kan, k'o sababu kè jamana saba in tariki sirili ye nyögòn na k'o fara u danbew n'u ka hadama-denya ko tòw kan.

Foli ni tanuni ni walenyumandòn kò fè, zenerali Musa Tarawele da sera baara kèlenw ma. A y'a jira ko :

Jama balili

- Fòlò : Jama babili min bè dilan Senegali, o banna kabini san 1986 uti kalo la.

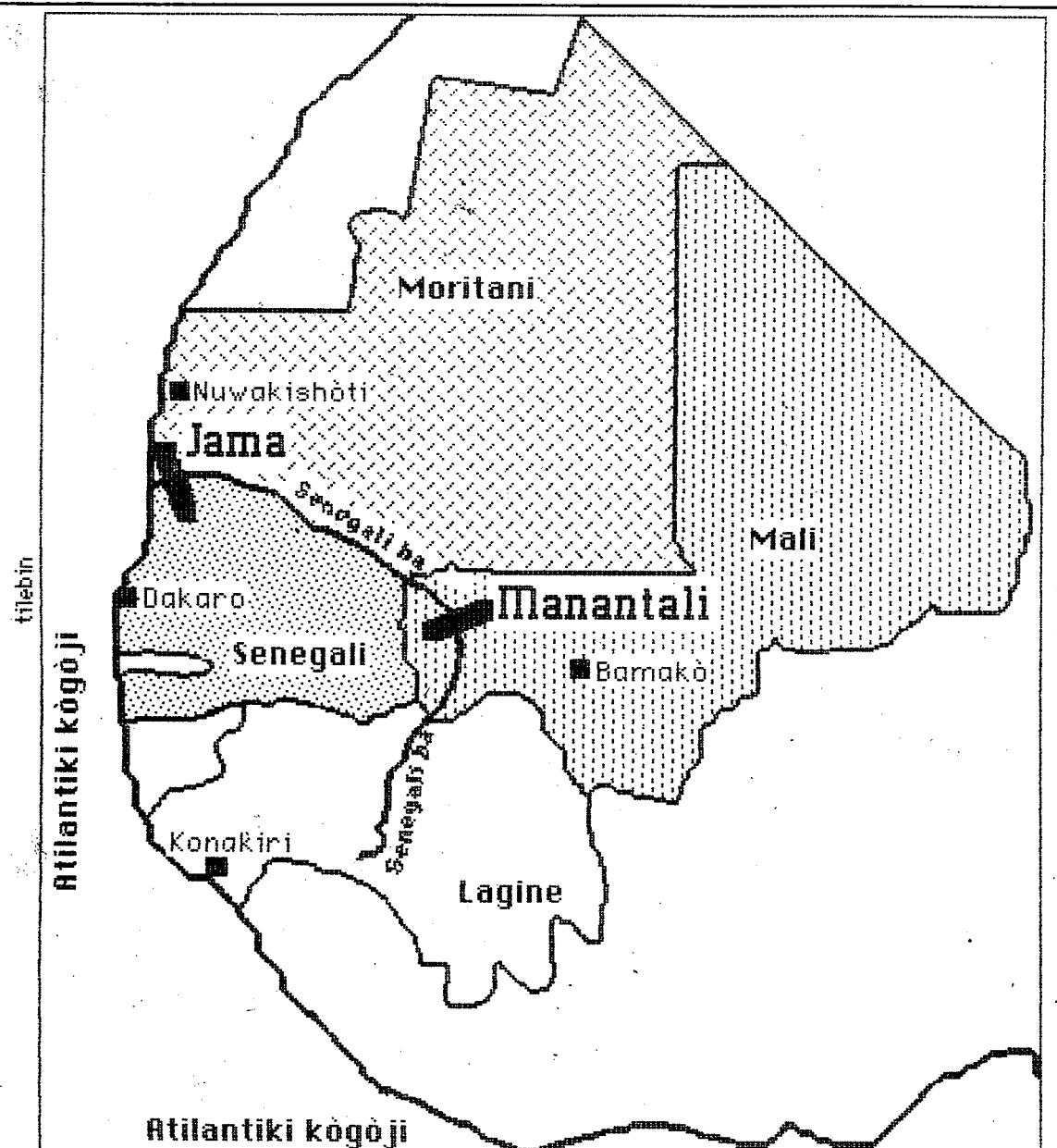
O babili nafa yera ka ban, bawo Dakaro dugu ni dugu wèrè minnu sigilen bè Senegali babolo da la, olu bée ye ji minta nyuman sòrò. O tèmènen kò, dugukolo taari 10 000 ye ji sòrò babili in sababu la.

Dèmèbaga fana sòròla, minnu bèna digiw baara daminè, sani san 1987 ka ban.

Manantali babili

- Filanan : Manantali babili baaraw bè ka bò a sira fè. Dugukolo taari 10 000 tu tigèra ka ban Mali sòròdasiw fè. Tu tiéta tò ye taari 13 000 ye. Dugu wulitaw caman wulila ka ban ka taa usigi yòro kura la.

Musa Tarawele ko : baara kèra, tinyè don. Nka min tora, o ka ca, bawo ji walankatali sè-nèkè dugukolo ninnu kan, ani kuran ko'ní kurun boli ko nyènabòli bè kò fè. O la, a ye wele bila an teri jamanaw ma, ani dinyè dèmèdon jèkuluw bée ma, u ka OMVS tòn bolomadèmè a ka fèerè

**Senegali babolo bè bò Luginè, ka Mali tilebin yanfan cètigè,
ka dancè bò Senegali ni Moritani ni nyògòn cè, ka taa Atilantiki kogòji sègèrè.
OMVS de kèra sababu ye ka Jama babili ni Manantali babili jò.**

tigèlenw waleyali la. A y'a nyini fana OMVS jamana saba mògò bée fè, u k'u cèsiri sanga ni waati bée, dunkafa min ye OMVS kuntilenna gèlèn dò ye, o ka se ka sabati cogo bée ma.

wari ko

- Sabanan : baara kérènkérènnen minnu kèra jamana wèrè nyémögòw kérè fè ani dinyè jèkulu wèrèw fè, walasa u bè se ka OMVS tòn dèmè wari ko la, Musa Tarawele da sera o bée ma.

Musa Tarawele ka jèmukan laban na, a ye dugaw don Moritani peresidan Maawuya Uludu

Taya ye, min bèna bila ale nò na OMVS jamana kuntigiw ka nyémögoya la san fila natà in kònò.

Bèn kèra minnu kan

- Tònsigi nata bè kè Dakaro Senegali faaba la.
- Amèdi Mohamèdi Agi Hamani, n'o ye Mali mògòba dò ye, o kèra OMVS baara kow nyènabòlico kuntigi ye.
- Dirisa Keyita, n'o ye Mali izini kow minisiri ye, o kèra OMVS minisiri jèkulu nyémögò ye.
- OMVS jamana kuntigiw y'u ñaniya nyuman jira Lagine jamana seginni na OMVS tòn kònò.

(nin jèmukan in tara "Faso kumakan" kònò)

koori sènè baarada kunnafoni

San malosènè yòrò

Lèba dòw bè San ni Bani cè. O lèba sènè ko fòlò kèra san 1976 la, CMDT ye baara daminè a kònò san 1982 la.

Malo si fila de bè sènè lèba ninnu kònò, n'olu ye malo jòlenw ye, minnu tè kuntunun ji fè : C 74 ani Ganbiyaka.

Ji ponpe mansin ye 3 ye ka ji sama Bani la : fila bè yen, olu ye ponpebaw ye, olu bè ji litiri 1500 sama sekòndi kelen kònò. Ponpe nchin kelen bè yen, o bè ji litiri 500 sama sekòndi kelen kònò. San 1986-87, taari 927,30 sènèli benna ji litiri 6 023 520 000 ma ; jisama ponpew ye gaziwula litiri 63 522 jeni, ani tulu litiri 871 ani gèrèsi kilo 95.

San malo sènè yòrò ye lèba fila ye, a bè fò minnu ma ko "kasiye" :

kasiye A

O kènè mumè ye taari 170 ye, nk'a sènèta ye taari 148,5 ye.

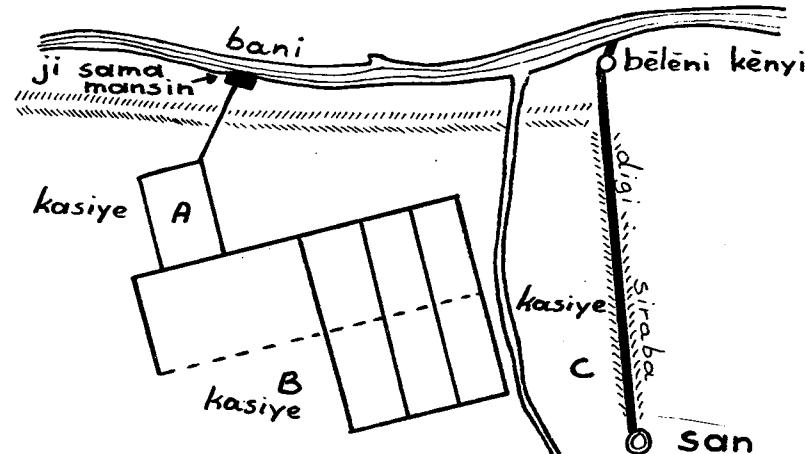
O kènè sènèta in labènnen don k'a dalakènyè, cogo min ji don bè kè nògòya la tuma bée. Kasiye A ji donta bè sama Bani la jisama ponpebaw fè, minnu sigilen bè o baara kanma.

Dugu wòorò de bè kasiye A in sènè, olu ye : Cèkelenso, Janena, Dayelan, Bugudara, San ani Denba-Wèrè. Cikèda kelen kelen ta bérè-kènyèlen ye taari 1,16 ye.

Kasiye B

Ji don cogo fila de b'ale la :

- Ni Bani fara san min, o ji bè lè lasòrò balanba dò fè, min tògò "kanalidèpirogiye" ; ni ji sera lè kònò, a bè walankata malo forow kònò.
 - Ni sanji ma labòli kè san min, ji ponpe mansinw bè ji sama Bani na ka kasiye B ji ko mago dafa, i n'a fò kasiye A ta bè kè cogo min.
- Kasiye B kènè sènèta ye taari 760 ye, cikèda kelen niyòrò ye taari 1 ye.

lèba sigi cogo

San lèbaw kunnafoniw san 1986-1987

	kasiye A	kasiye B	mumè
cikèla hakè	128	836	964
cikèda hakè	104	825	929
kènè sènèlen (taari)	148,5	778,8	927,3
malo gosilen (tòni)	162,59	358,929	521,519
taari 1 ji sara (malo kaama)	kilo 600	kilo 400	
sari	106	291	397
kuruciilan	89	101	190
sarimisi	242	912	1154
wotoro	67	197	264
dabarana	30	10	40

tiga sene baarada kunnafonni

Nyinan sanji ko gèlèya

ka bò Jijeni

Nyinan san, sanji ko ye gèlèyaba lase Jijeni mara la.

Sanji ko gèlèya kosòn, dugu dòw bè Jijeni mara kònò, minnu kòlira sènèfèn bée la. Mògò bè yen, minnu ma taa jò u ka foro fan si la tigèli wali senni kanma. O dugu dòw tògò filè nin ye : Jijeni, Barakolonbugu, Kinibugu, Cèkurala, Folonko, Salamu, Shèelè, Sirini...

Dugu dòw bè yan, minnu ma ponpekòlòn sòrò fòlò, hali bi ponpekòlòn t'u fè. O dugu mu-sow ye sili daminè kòlondaw la ji minta ko la kabini òkutòburu kalo juminè fo sisan. O dugu dòw filè : Ndotan, Baala, Cèkurala, Mèntènbugu, Koronindo...

N'o ye tilema daminèbali ye, o tò fò ka go. Ala ni minniji ko gèlèya sababu, hakilila min bè

1987	mè		zuwèn		zuluye		uti		sètanburu		òkutòburu	
	ji	nali	ji	nali	ji	nali	ji	nali	ji	nali	ji	nali
tile 10 fòlò	0,0	0	23,8	3	22,0	3	40,9	4	27,3	4	20,4	2
tile 10 2nan	0,0	0	26,6	3	58,2	4	32,0	2	0,0	0	3,4	1
tile 10 3nan	0,0	0	0,0	0	49,4	4	35,2	2	9,0	2	33,3	2
kalo mumè	0,0	0	50,4	6	129,6	11	108,1	8	36,3	6	57,1	5

San kònò, sanji milimètèrè 381,5 de nana tile 36 kònò. O tile 36 in kònò, sanji belebele ye wòorò ye : milimètèrè 28, milimètèrè 27, milimètèrè 24, milimètèrè 19, ani milimètèrè 17 sinyè fila. Nin na ko wòorò kò fè, a tò bisaba bée kéra milimètèrè 15, 14, 9, 5, ni 2 danma ye.

o duguw mògòw la bi, o ye ka wuli pewu, k'u sigi yòrò bila, ka yòrò wèrè sègèrè.

Min ye balo ko ye, o sababu nyuman sòròli bè to ala ni nyémögòw ma.

Wale in kéra sababu jugu ye ka cèmisènnin caman boli ka taa yòrò wèrèw la fèn nyini na, wa o bolili fana bène

finyèni bila an ka baara kétaw la duguw kònò.

Mògòkòròbaw ka lakanli la, ja tun bè kè, nka nin nyògòn tun ma kè. Barisa san tòw la, fèn kun fòlòw tun bè nyè ka kosalaw tinyè, wali kosalaw tun bè nyè ka fòlòw tinyè. Nka nyinan ta in, fòlò wo, kosala wo, a bée tinyèna.

Ishaka Kulubali
Jijeni

ka bò Manta

Manta ye dugu ye min bè Masantola sèkitèri la. Kabini san 1977, Mantakaw bè sanji jateminè.

O la, nin ye kibaruya ye, min bè tali kè sanji na cogo kan Manta dugu kònò, san tan tèmènen kònò : sanji kunbabaw, sanji dògòmanninw ani sanji funfun na ko hakè.

Setigi Dunbiya

	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
sanji kunbabaw na ko	8	8	14	15	14	13	6	8	7	15	4
sanji dògòmannin na ko	32	21	11	6	24	11	14	10	14	14	20
sanji funfun na ko	4	9	11	5	8	8	12	17	11	10	9

san tan ni kelen in kònò, san kunbabaw na ko hakè ma dògoya ka tèmè nyinan kan.

Duguw kungodaw ladon cogo

Jèkabaara nimòrò 22 kònò, n'o ye òkutòburu kalo ta ye san 1987, an ye kòori sènè baarada bolofara dò kofò, n'o nyèsinnen bë dugukolo nòn kélèli ma.

San 1987 nowanburu kalo daminè na, an dèmèbaga farajè jèkuluw ye kalan dò kè Bamakò, k'a nyèsin jirintanya kélèli ma.

O bée kò, minisiri min nyèsinnen bë kungo sòrôw yiriwali ma, a bòra ka wele kè maliden bée ye, ja kélèli la.

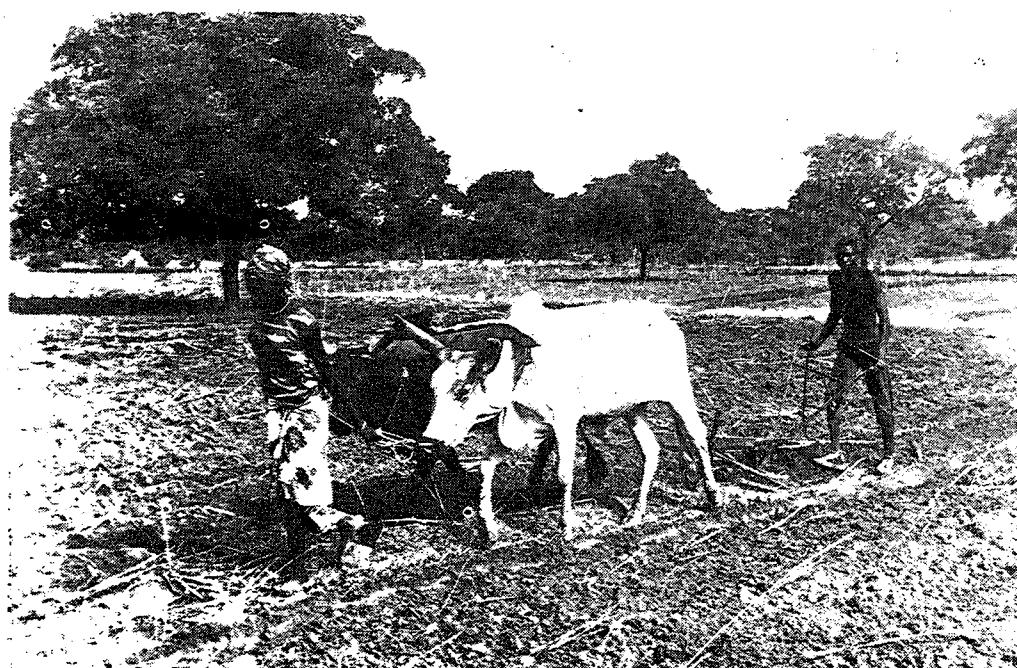
Nin waleya minnu kéra, a bée jèlen kun ye ko kelen ye, n'o ye ka duguw kungodaw ladon, k'u lakana, ani k'u labèn fèerèw ni yiriwali siraw tigè.

N'i ye san bisaba témènen lajè, i b'a ye ko yèlèmabaw kéra Mali kònò, fo ka se kungodaw ma.

fòlò cogoyaw

Kòori sènè baarada ka marala, an ka cèkòròbaw bë waleya caman lakali fòlò cogoya kan : o waati la, kungo kònò sogo tun ka ca, dalaw ni kòw tun tè ja, kòlòn janya tun tè témè mètèrè 6 kan ka ji sòrô.

Cikèlaw ta tun ye wuli-ka-yèlèma ye foro kuraw la : foro kelen mana sènè san duuru wali san wòorò, o bée bila ka taa kura tigè ; kénè sènèbaliw tun ka bon, dugukolo tun tè dèse.

cikè minèn kura nana don sènè na, n'o ye sari ni baganw ye

yèlèma minnu donna

Sigidaw ka yiriwali nana dòonin dòonin : kénèya sabatili sira fè, bolociw ni furaw ye mögòw kisi fo o sababu ye mögò caya k'u bugun. A wajibiyara ka sènè kè ka mögò bée balo nyini ; o la, cikè foro kénèw bonyana.

Cikè minèn kura nana don sènè na, n'o ye sari ni baganw ye. O ye cikèda caya ka barika don sènè baara la ani sènèkèla yèrè la, ka sènèfènw don da la. Nògòw ni furajiw kéra sababu ye ka taari kelen sòrô sankòròta ani ka jòyòròba di wari sòrô sènèfènw ma.

Wari sòròli ye dinyèlatigè

nògòya cikèda caman na, ka kè sababu ye fana ka nafolo mara. Cikèlaw ye nafolo marali sira ta ka bágan caman san.

kungoda tinyèni

Nin yèlèma minnu kéra, o bée sinsin yòrò kéra dugu

kungodaw tinyèni kan, n'o ye foro kura bò jiritigè ye, ani sojò ni dògò jiri tigèli ni bagan cayali dugu kungodaw la.

O bèe kèra sababu ye ka jiwoyo barika bonya samiyè tuma na, bawo jiri ni bin mana tinyè mògòw ni baganw fè, dugukolo bè lankolonya, ji ka boli bè teliya, jiwoyo bè jigin kòw la ni ka baw sègèrè. O jiwoyo bè tinyèni min kè dugukolo la, o nyè fòra jèkabaara nimòrò 9 kònò, san 1986 sètanburu kalo la.

Jiwoyo barika mana bonya, ji tè jigginni masòrò k'i basigi dugukolo kòrò. O yèlèma ninnu waati fana taara bèn ja sigili ma jamana kònò, ka sanji binta dògoya Mali yòrò bée. O la, dugu kòrò ji basigi yòrò janya-na kosèbè : hali Mali jamana worodugu yanfan, an bè don min na i ko bi, kòlòn dunya hakèma bè taa mètèrè 12 la.

kungoda tila cogo

An bè bi bi min na kòorisènè baarada maraw kònò, cikèda dòw bè san 30 bò sari cikè la.

Yòrò dòw la, olu ka kungoda kènè tilalen don saba ye : tila fòlò ye cikèta ye, tila filanan bilalen bè baganw kanma, tila sabanan ye kungo kolon ye.

Bagan ka dumuni yòrò

Bagan kà dumuni yòrò ye foromanyan kòrò ye, n'a tun bè sènè fòlò, nka a bilala k'i lafinyè, jiri ni binw ka bò a la kosèbè.

Yòrò cikètaw

Yòrò min bè bila cikè kanma, o ye dugukolo bamanen ye kosèbè, min bè cikèla basigi ka yèlèma-yèlèma dògoya, bawo dòw bè san 15 kè a kan,

mògò kelen kelen bè dògò kilo 700 jeni san kònò

ka sènèfènw fò-fò nyògòn kò san fila o fila, i n'a fò kòori ni sumanw na, ani ka nògòw don k'a labò.

Kungo kolon

Yòrò min bilala kungo kolon ye, o tinyèda de ka ca. Sègè-sègèli dòw y'a jira ko mògò kelen bè dògò hakèma min jeni san kònò, o ye kilo 700 ye. O bè bèn jirisun mankannin 20 ma, bawo jirisunba bée tigèra ka ban.

Nin waati in na, kungoda magonyè jiri bè ban joona k'o sababu kè jirituru dògoya ye. Ni dugu dò ye jiriforo taari kelen turu, n'o ye jirisun 1200 hakè ye, o bè bèn mògò 60 ka san danma dò jiri mago ma. Mali worodugu yanfan dugu hakèma, mògò bè taa 400 fo 600 la. O la, fo dugu ka se ka jiriforo taari tan nyògòn turu san saba o san saba, walasa a ka jiri magow ka nyè.

N'an ko duguw kungodaw la-don cogo, o kòrò ye sènèfènw ani baganw ani kungo kolon yiriwali ye : lakanani ni labèn ka yòrò saba ninnu sabati, n'olu ye cikè yòrò ye, bagan

dumuni yòrò, ani kungo kolon n'o ye jirituma yòrò ye.

Mògò k'i miiri sini nyèsigi cogo la

Dinyè taabolo caman yèlè-mana. O la, fo ka yèlèma don kungodaw baara cogo la. Olu ka kan ka waleya cikèdaw kònò, duguw ka kènè kan.

Dugu mògòw bè jèkafò kè kungoda gèlèyaw kan, cè ni muso, denmisèn ni maakòrò. Sini nyèsigi kanma, bée b'i miiri wale kétaw la ani gèlèya kùnbèn cogo.

**An bè jaabi nyini
nyininkali min na,
o ye :
"An bèna mun bila
an denw nyè sini ?"**

An b'a dòn ko kungoda dòw sara, i n'a fò saheli kungo. O yòròw la, cèncèn gansan de bè yen, bawo mògòw ye jiri bée ban, ka sigi yòrò gèlèya.

O cèncèn dugukolo kun b'an kan, bawo a bè na dòonin dòonin.

Sangémòn ni San sigi cogo

**"Ni mögò nyinèna i jujòn kò,
i laban ko b'i kònònagan"**

Sangémòn kéra Sankaw fè san 1987, k'a ta awirili kalo tile 16 la, ka se a tile 18 ma. Nin kéra a sinyè 586nan ye, ni San dugu in b'a ka laada nyénajè kè.

Laada nyénajè min ye Sangémòn ye, laada kòròba don, min n'a ka kan Sanka bèè lajèlen na. Sabu a bè kè sababu ye min b'a to San fèn o fèn, n'o sen bè se ka se San, u bèè bè San magèn.

Nka Sankaw dòròn tè nyénajè in kè, Mali yòrò bèè mögò bè na, fo ni min se ko m'a se San.

Laada in kòrò

Nyénajè in yèrè ye Sangémòn de ye San jama bèè fè. Nk'a kun yèrè ye san o san, mögò o mögò n'o ye Sanka ye, u bèè ka nyögòn dalajè, k'u miiri k'u taasi ka dugawu kè San tu tigèbaga ye.

O bè kè sababu ye fana, min b'a to Sankaden bèè k'i hakili jakabò ko kòròw kan, k'u miiri u bòkolo fana la, walasa u kana nyinè u bònsòn kò. Ni mögò nyinèna i jujòn kò, i laban ko b'i kònònagan.

Laada nyénajè in bè kè yòrò saba la, n'o ye tu, kòlòn ani lèkònònna ye. Yòrò saba in de ye Sankaw danbe n'u wasolan ye a kòrò kanma, sabu San dugu jujòn don.

San jujòn

Fò cogo fila b'a la, nka min dònnon don kosèbè, o filè nin ye, n'o bè tali kè waleya kòrò saba in kan :

A fò cogo la, San dugu

sigira san 1400 la, donso dò fè, n'o tògò ye Bakore Tara-wele ye. A bòra Còn, n'o y'a ka dugu ye, k'a bè taa kungo yaala, a n'a ka wulu. O kungo yaala de y'a se nin yòrò in na, ni mögò si tun ma se yen fòlò.

A yaalatò sègènnenn y'i to ka jiri sunba dò suma duman ye, k'i madon k'a sòrò toro sun dennen bè kosèbè k'u mó. A kabakoyalen y'i kan to ko : "nin bè mögò san toro ko bò". A y'a dun k'a fa, k'i da ka sunògò suma na.

Nka a ka wulu fana tun taara yaala, o fana y'i t'o sen fè ka ji sòrò. A seginna ka n'i jòsi a tigi la k'o sunògòbagatò lakanun. A y'i nyè yèlè k'a sòrò wulu in fari sumalen don. A wulila ka tugu wulu kò, ka taa se kòlòn falen ma ji nyuman na f'a da la. A y'i min ka fa, k'i kan to : "kara tè n'ha tugun, sabu ji ye hadamadenya sinsinnan fòlò ye".

A y'a ka yòrò yaala daminè tugun, o de y'a se lèba da la, a y'a kòlòsi ko jègè ka ca lè in ji la, a y'i kan to : "n'be san kè

yan". K'a d'a ka garijègè kan, jiridenw, kòlòn falen ji la, ani lèba in n'a jègè caman, a y'a sigi yòrò labèn.

O kò, Cònka dòw ni yòrò wèrè mögò dòw nana u fara a kan ka dugu sigi. Kab'o waati la, u ye yòrò in wele "Santoro" ni "Karantènna". Nin ye yòrò sigibaga yèrè ka tògò dalen ye, kabi lawale la.

Sangémòn

Sangémòn kéra laada ye, min n'a nyénajè bonya tè fò ka se a dan na ; sònni bè kè, nyénajèw bè kè san kalo wolonwulan na. Nka san n'a cogoyaw kanma, nyinan ta kéra san kalo woorònan na, k'a da ja cogoyaw kan. Halli ni jègè tè sòrò mònnikèlaw fè, f'a k'a mòn, sabu laada don, min ka kan ka tiimè a kòrò kanma.

Tile saba nyénajè in kun fòlò ye Bòò bèn ye, sabu Sangémòn ye nyénajè caman ye, ni laa-dala ko kòrò caman bè k'a la.

nyènajè don fòlò

Araba don, n'o tun ye awirili kalo tile 16 ye, laansara selen, nyènajè kun fòlò daminèna denmisènw fè, ka dugu kònòna bée kè mankan ye, moto kan ni wele kanw ni denmisen ka ko caman wèrèw.

Nyènajèba in yèrè bée daminè suròfana dunnen kò, a bée kè yòrò fila la nyògòn fè, n'o ye Térèkungo (o bée San tilebin fè) ani Parana (o bée San worodugu yanfan fè). Nin yòrò fila in de fòlò bée nyènajèw daminè, o Bòò dugu fila in de bée kè jama kunsin yòrò ye.

Yeelen bée sigi fèrèba la, kamalen ni npogotigiw bée dòn kè, fo ka dugujè. O yòrò de ye an ka farafinna kòròlenw ye yòrò ye, k'a ta maramafènw na (i n'a fò marifa, kala, tama ni npanmuruw), ka n'a bila finiw la (i n'a fò bògòlanw) ani Bòò ka fèn kòrò wèrèw. Mògò hakili bòlen bée dònseñ kòrò fèn o fèn kò Bòò la, o bée ye yòrò don..

Jòn ye nyènajèba ninnu fila kèbagaw ye. Dugu mògò tòw bée bée dòn na, nka a dòn kun ye Bòò kamalen n'a npogotigi mugan nyògòn ye, ni mògò tò b'u sen bèn olu ta ma dunun kan fè. Kamalenw bée dòn kè, npogotigiw bée tègèrè fò ka dònkili da, u munumunutò nyògòn kò.

Bée bée dònkili da. A dònkili yèrè bée min fò, o filè nin ye :

An ja y'a dòn,
An bwò y'a dòn,
An yèrè b'a dòn.

O ye fèn ye, min b'a jira ko Sankaw b'u yèrè fè, u b'u yèrè dòn, wa u t'u bòkolo dabila mògò ye, n'o ye Sangèmòn ye.

nyènajè don filan

Alamisa don, kalo tile 17, o kéra nyènajèw don filan ye, o de ye Sangèmòn yèrè don ye.

O don de nyènajèw ka ca kòsèbè, olu bée daminè wulada fè Térèkungo kòlòn wèrè la, min tè Karantela ta ye, mògò bée tè se o yòrò la, u ka fò la.

Dugu mògò kòròw de bée bée nyògòn sòrò yen o kòlòn sònni na, walasa ka San dugu hèrè, kunkòròta n'a san ko nògòya deliliw kè ni majigin ye ala fè.

Santoro sònni ni Karantela kòlòn bée bée kè o don kelen fana ni nyènajèbaw ye. Olu bée daminè laansara da fè, o ye jama koba fana ye. N'u bée taa, o b'a sòrò jiri fura bée bolo n'u b'o fyeku san fè, ka dòn kè k'o yòrò lamini dunun kan fè.

Nin bée kun ye ka yòrò tu tigèbaga walenyumandòn ni bonya ni kunkòròta ye. Bée bée yaala k'i ka mògòbaw fo, mugufara caman bée dun a don duw kònò.

Sònni yòrò in na, bée b'i dade waatinin na, o kun ye majiginni ye ka yòrò tu tigèbaga bonya. Dugu mògòkòroba min si bée tòw ta nyè, o fòlò bée laada kow kè o cogo la ; nka mugufara ye minnu ta ye, o ye Tarawelekaw ye, minnu bòra bakòre Tarawele yèrè la.

Sangè mòn yèrè taali bée daminè Tarawelela San sokala mugan in bée fè, o kòni ye mankan sugu bée ye, i bée ko bée ye ; sabu nin jamana in kun datò Sangè kan, o ye koba ye San kònò dè.

N'u sera Sangè da la, dunun fòlaw b'u jò geren kán, o y'a sòrò jama girinna Sangè kan. Mògòw ni marifa ci kan ni dunun kan, o ye mankanba ye.

Fo tile binda fè, mònnikèlaw bée bò ji la sa, bée bée nyògòn

sòrò dugu cèmancè la, nyènajè tòw bée bée kè yen de.

Térèkungokaw fòlò b'u dòn, Parana ni Syènsokaw bée da olu kan, O yòrò de ye Bòò ni fulaw ka dònseñ cènyinw ye yòrò ye, an'a dònko nyuman.

O kènè kelen in kan, dugu so nyuman kolonlenw fana b'u seko n'u dònko jira jama la.

Nin nyènajèw bée bée kuncè su fè ni dugu musow ka bara dòn ye, n'o y'an ka dòn kòròba ye.

nyènajè kuncè don

Kalo tile 18nan don, n'o kéra juma don ye; Sangèmòn nyènajèw bée kuncèra wulada fè kènèba in kan.

O yòrò la, Térèkungo, Parana ni Syènsokaw fòlikèlaw bée bée nyògòn sòrò yen, fara-nyògònna foliw bée kè yen.

O b'a sòrò jama bée sigilen bée bònsòn-bònsòn, foli bée daminè Tarawelekaw fòlò la, ka sòrò ka se Keyitalaka ma.

Térèkungo, Parana ni syènsokaw ka foliw mana ban jama bée ye, o ye nyènajèba in kuncèlen ye sa fo san wèrè.

yèlèma bée ka don kow la

Nka dinyè yèrè bée taa bolo min kan sisani, Sankaw b'a fè k'u ka ko kòrò mara.

O siratigè la, yèlèma bée ka don dònoin dònoin kow la. A bée san tan bò bi, kow tun bée kè cogo min, u tè ten tugun k'a da dinyè yèrè yèlèma cogow kan.

O de y'a to, Sankaw y'u ka kòlòn da labèn simòn na, k'a koori ni kogo ye, ka jiri turu fana, min b'a to u danbe n'u dawula kana tunun don dò.

Sabu an ka jamana danbe n'a ko kòròw caman bée ka tunun dònoin dònoin yòrò dòw la. Sankaw b'a fè k'o nyè tigè k'a bila don jan nyè ; mògò tè dinyè taa bolo dòn.

Afiriki farikolo nyénajé naaninan Naylorobi

Afiriki farikolo nyénajé naaninan kèra Naylorobi, Kenya faaba, 1987 san kalo seginnan tile 1 ni 12 cè. O kèra ñanaw ka lajèba ye.

Nyògòn dan kèra farijo la, cèw ni musow fè : boli biribiri, yòrò jan boli, balan sagon, blankan, juru pan, dingè pan, bò la panni, taman fili, kuru fili (puwa fili), ani kurufe fili (disiki).

Balòn ciw kèra : balòn tan, baskèti (celu bon), wole (san na balòn), èndibali (balon kerun), rigibi (balòn fo), hoke (ntola ci).

Sanga-nyògòn-ma kèra bolo kurun kèle fana na, ani boori (syènta), ani zido, ani altèri (nyunni) ani nègèso boli ni nònni ni tenisi (ntolanin gosi).

Jamana 15 minnu ye danni kè farijo la

Sanga-nyògòn-ma dòw ye kelen-kelen bò ye, dòw bò kè kuluw ni nyògòn cè.

Sanu nègènin bè di fòlò ma, wari nègènin bè di filanan ma, sula nègènin bè di sabanan ma.

Kuru di fana bò kè ka jamanaw bò nyògòn na :

1. Kenya : kuru 396,5	4. Ecopi : kuru 96	7. Uganda : kuru 37	10. Kodowari : kuru 43	13. Morisi : kuru 20
2. Nizeriya : kuru 259	5. Gana : kuru 80,5	8. Ezipt : kuru 47	11. Kameruni : kuru 31	14. Burundi : kuru 19
3. Alzeri : kuru 115	6. Senegali : kuru 65	9. Tanzani : kuru 45	12. Tunisi : kuru 25	15. Madagaskar : kuru 16

Mali ma hali kuru kelen sòrò.

Jamana minnu ye tògò sòrò balòn ciw la

baskèti (celu bon) :

- musow : 1. Zayiri 2. Angola 3. Senegali 4. Mozanbiki
- Cèw : 1. Angola 2. Senegali 3. Kodowari 4. Kenya

endibali (balon kerun) :

- musow : 1. Kodowari 2. Kongo 3. Kameruni 4. Senegali
- Cèw : 1. Alzeri 2. kongo 3. Ezipt 4. Kameruni

balòn tan :

- 1. Ezipt 2. Kenya 3. Malawi 4. Kameruni

wole (san na balon)

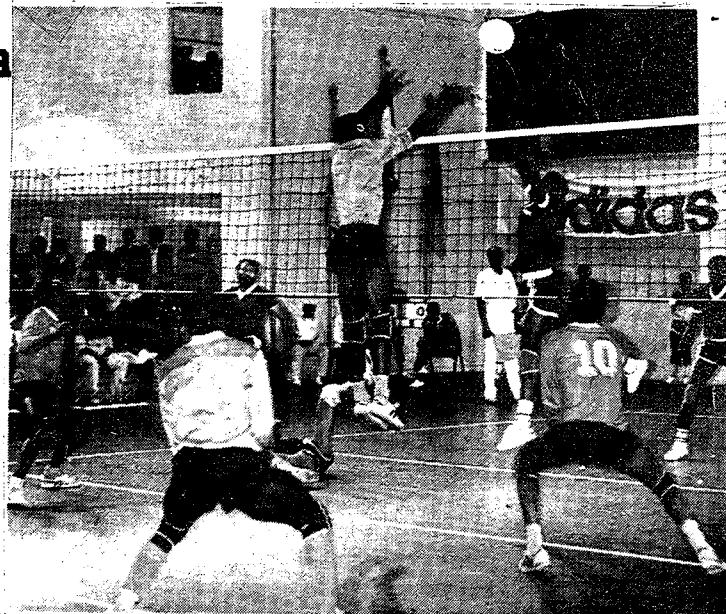
- 1. Kameruni 2. Alzeri 3. Nizeriya 4. Madagaskar

hoke (ntola ci) :

- 1. Kenya 2. Zimbabwe 3. Nizeriya

rigibi (balòn fo) :

- 1. Zimbabwe 2. Madagaskar 3. Kenya ni Nizeriya

Kamerunikaw filè wole la

Jamana minnu ye tògò sòrò farikolo nyénajé tòw la

nègèso boli :

- kulu sanga (bamètèrè 100) : 1. Alzeri 2. Ecopi 3. Kodowari
- kelen-kelen bò : Alzerika saba ye bèe dan, ka sanu ni wari ni sula nègènin bèe ta.

nònni :

- musow : nònni sugu 16 la, Tinizi musow dòròn ye sanu nègènin 12 ni wari 3 ta.
- cew : nònni sugu 16 la, Ezipt ye sanu nègènin 9 ni wari nègènin 8 ni sula 5 ta, ka Tinizi da o kan ni sanu nègènin 6 ni wari 4 ni sula 8 ye.

bolo kurun :

Sèrè 12 la (kilo 48 sèrè, kilo 51; kilo 54; 57 ; 60 ; 62,5 ; 67 ; 71; 75 ; 81 ; 91 ; 91 kò), Kenya ye sanu nègènin 8 ta, ka Uganda da o kan ni 2 ye, ka Zayiri ni Ecopi da o kan ni kelen kelen ye.

boori (syèn ta) :

Sèrè 20 na, Ezipt ye sanu nègènin 11 ni wari 1 ni sula 6 ta ; ka Nizeriya da o kan ni sanu 4 ni wari 5 ni sula 1 ye ; ka Senegali tugu u la ni sanu 3 ni wari 3 ni sula 1 ye.

Zido :

Alzeri ni Ezipt ye sanu nègènin 3 sòrò ; Senegali ye 1 sòrò, Tinizi ye 1sòrò.

Altèri (nyunni) :

1. Ezipt (kuru 365)
2. Nizeriya (kuru 339)
3. Kenya (kuru 229).

Mali ka ciden minnu fisayara, olu filè :

- Seku Onowogi, bolo kurun kèlela (kilo 63,5) : a ye Zayirika Mokoto ci, Madagaskarka Heritoro ka sòrò ka ale sen bò a la.
- Usmani Kamara, zido kèle (kilo 65) : a sera mògò 2 la (Morisika Zòrki ani Zanbika Ngolo), Tinisika Hasani ka sòrò k'a bin.

Mali mògò tòw ma cogoya si sòrò, nka n'u yera kène kan ka ban, o bèye dòye, bawo u ni jamana tòw denw mana u sanga nyögòn na, laala o na dò fara u ka dònta kan.

Mari Onyali, bolili Afiriki ñana

Balòn tan lahala

Nyinan balòn tan waati daminè ni bi cè, kibaruya minnu bòra nyögòn bénw na, olu filè nin ye :

san datigè nyögòn bén : BMC kupu

2/10/87 (1987 san kalo 10 tile 2)	18/10/87
Reyal ye Isfas ci : 6 ni 5 (1 ni 1, penalti 5 ni 4)	20/10/87
Estad ye Komini 2n ci : 4 ni 2	25/10/87
Joliba ye Sewobe ci : 1 ni 0	27/10/87
7/10/87	29/10/87
Joliba ye Reyal ci : 3 ni 2	
10/10/87	
Komini 2n ye Reyal ci : 8 ni 6 (3 ni 3, penalti 5 ni 3)	
11/10/87 (laban)	31/10/87
Estad ye Joliba ci : 4 ni 1, ka kupu ta.	1/11/87

teriya nyögòn bénw

Estad ni Ryo balòn tan kulu (Brezil) : 1 ni 1
Ryo ye Joliba ni Reyal kafolen ci : 2 ni 1
Estad ni Dakar Zandark : 1 ni 1
Joliba ye Dakar Zandark ci : 2 ni 0
Kalana Sozemòrku ni Dakar Zandark : 1 ni 1

INPS kupu

Estad ye Reyal ci : 4 ni 3
Joliba ye Komini 2n ci : 4 ni 2

1988

don jate

zanwuye kalo					feburuye kalo					marisi kalo					awirili kalo								
kari	3	10	17	24	31	7	14	21	28	6	13	20	27	-	3	10	17	24	-				
ntènèn	4	11	18	25	-	1	8	15	22	29	7	14	21	28	-	4	11	18	25	-			
tarata	5	12	19	26	-	2	9	16	23	-	1	8	15	22	29	-	5	12	19	26	-		
araba	6	13	20	27	-	3	10	17	24	-	2	9	16	23	30	-	6	13	20	27	-		
alamisa	7	14	21	28	-	4	11	18	25	-	3	10	17	24	31	-	7	14	21	28	-		
juma	1	8	15	22	29	5	12	19	26	-	4	11	18	25	-	1	8	15	22	29	-		
sibiri	2	9	16	23	30	6	13	20	27	-	5	12	19	26	-	2	9	16	23	30	-		
mè kalo					zuwèn kalo					zuluye kalo					uti kalo								
kari	1	8	15	22	29	5	12	19	26	-	3	10	17	24	31	-	7	14	21	28	-		
ntènèn	2	9	16	23	30	6	13	20	27	-	4	11	18	25	-	1	8	15	22	29	-		
tarata	3	10	17	24	31	7	14	21	28	-	5	12	19	26	-	2	9	16	23	30	-		
araba	4	11	18	25	-	1	8	15	22	29	-	6	13	20	27	-	3	10	17	24	31	-	
alamisa	5	12	19	26	-	2	9	16	23	30	-	7	14	21	28	-	4	11	18	25	-	-	
juma	6	13	20	27	-	3	10	17	24	-	-	1	8	15	22	29	-	5	12	19	26	-	-
sibiri	7	14	21	28	-	4	11	18	25	-	-	2	9	16	23	30	-	6	13	20	27	-	-
sètanburu kalo					òkutoburu kalo					nowanburu kalo					desanburu kalo								
kari	4	11	18	25	-	2	9	16	23	30	-	6	13	20	27	-	4	11	18	25	-	-	
ntènèn	5	12	19	26	-	3	10	17	24	31	-	7	14	21	28	-	5	12	19	26	-	-	
tarata	6	13	20	27	-	4	11	18	25	-	-	1	8	15	22	29	-	6	13	20	27	-	-
araba	7	14	21	28	-	5	12	19	26	-	-	2	9	16	23	30	-	7	14	21	28	-	-
alamisa	1	8	15	22	29	-	6	13	20	27	-	3	10	17	24	-	1	8	15	22	29	-	-
juma	2	9	16	23	30	-	7	14	21	28	-	4	11	18	25	-	2	9	16	23	30	-	-
sibiri	3	10	17	24	-	1	8	15	22	29	-	5	12	19	26	-	3	10	17	24	31	-	-

Seli minnu bë kè Mali kònò, olu filè nin ye :

- zanwuye kalo tile fòlò : o ye tubabu san daminè don ye
- zanwuye kalo tile 20 : o ye Mali sòròdasiw ka seli ye
- awirili kalo tile 4 : o ye paki seli dugujè ye
- mè kalo tile fòlò : o ye baarakèlaw ka seli ye
- mè kalo tile 17 : o ye selininnçin kalo tile fòlò ye
- mè kalo tile 25 : o ye Afiriki ka seli ye
- zuluye kalo tile 24 : o ye seliba kalo tile 10 ye
- sètanburu kalo tile 22 : o ye Mali yèrémahòrónya seli ye
- okutoburu kalo tile 23 : o ye dònba tile 12 ye
- okutoburu kalo tile 29 : o ye dònba tile 18 ye
- nowanburu kalo tile 19 : o ye fanga ta seli ye sòròdasiw fè
- desanburu kalo tile 25 : o ye nowèli seli ye